

Romano hangos

15 Kč

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 19 • ČÍSLO 11 • VYŠLO 7. ZÁŘÍ 2017

zprávy

ČR – Dne 21. srpna jsme si připomněli 49. výročí vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa. Poslední průzkumy ukázaly, že počet obětí této agrese byl větší, než byl udáván v dřívějších letech. Z původních 137 obětí se zvýšil na 411. Příčinou smrti většiny nevinných občanů byla nesmyslná střelba ruských vojáků. Nikdo nebyl za tyto vraždy potrestán.

HODONÍN u KUNŠTÁTU – Asi 200 lidí si připomnělo 74. výročí posledního odsunu vězňů tohoto cikánského tábora do Osvětimi v počtu 750 Romů. Přítomen byl premiér české vlády Bohuslav Sobotka a předseda sdružení Romů v Polsku Roman Kwiatkowski. Iniciátorem pietního shromáždění je Muzeum romské kultury v Brně.

z obsahu

Téma čísla:

Prezident**České republiky**

strana 3–4

Stan romské kultury

strana 6

Romská stipendia

strana 7

Bezpečnost na sociálních sítích

IQ Roma servis

strana 7

Ministr Herman představil v Brně aktuální situaci ohledně výkupu vepřína v Letech



foto: Adam Holubovský

Ministr kultury Daniel Herman (KDU-ČSL) včera v přednáškovém sále Muzea romské kultury v Brně představil situaci ohledně výkupu vepřína v Letech u Písku. Na místě vepřína v Letech na Písecku, který stojí v prostoru bývalého protektorátního koncentračního

tábora pro Romy, vznikne v budoucnu památkový areál. Bude připomínat historii romského holokaustu. Konkrétní podoba památníku by měla být známá zhruba za rok.

Ministr zopakoval, že stát podepíše smlouvu s firmou AGPI týkající

se odkupu areálu v polovině září. Média spekulují o ceně v řádu stovek milionů korun. Herman dnes zopakoval, že konkrétní částka bude zveřejněna až po uzavření kupní smlouvy. „Čísla, která se objevují v různých spekulacích, se velmi, velmi vzdalují realitě,“ uvedl.

Potvrdil, že stát po ukončení provozu vepřína objekt zboří. Následovat bude archeologický průzkum a výstavba památníku. K utlumení provozu velkovepřína má dojít na jaře příštího roku. Na přípravnou

Pokračování na str. 5

Miroslav Rác: Svou hudbou oslovují národy



foto: Randy Cold

O vynikající muzikanty nebyla mezi Romy nikdy nouze. Když se mezi nimi ale objeví hudebník – skladatel, je to téměř zázrak. Jedním takovým je i Miroslav Rác (23) ze slovenské Levice.

Tento vynikající klavírista a absolvent hudební konzervatoře v Topolčanech skládá vážnou hudbu a jeho tvorbu pohltilo téma holokaustu, které silně rezonuje i v jeho rodině.

Miroslave, jaká byla tvá cesta k hudbě? A proč sis vybral právě klavír?

V hudbě jsem vyrůstal od malička, od třinácti let hraju na klavír. Jako svůj životní nástroj jsem si ho vybral sám. Oslovil mě jeho zvuk, rozsah i temperament, který se jím dá vyjádřit. Od té doby je klavír

Pokračování na str. 4

zprávy

LIBEREC – Fotbalista původem z Izraele Ben Chaim v dresu Sparty čelil na hřišti FC Slovanu Liberec sérii urážek týkajících se jeho původu. Přesto ukázal skvělou hru, ale neodpustil si hrozbu směřovanou urážejícím zdviženým prostředníkem.

LETY u PÍSKU – Česká vláda definitivně rozhodla na svém zasedání dne 21. srpna o odkoupení vepřové farmy v místě bývalého cikánského tábora. Nabízenou odkupní cenu neuvedla a tají ji, ale v kuloárech se mluví o tom, že cena nepřekročí částku pěti set milionů korun. Nyní je řada na majitelích. Členové správní rady, až na jednoho, vyslovili souhlas s odprodejem farmy a přilehlých pozemků. Pokud se tak stane, bude až následně rozhodnuto na základě široké veřejné diskuse, co na těchto pozemcích bude.

MILOVICE – Matka prvních českých paterčat Alexandra Kiňová neuspěla se svojí žalobou, ve které se domáhala vydání částky shromážděné pro její děti ve veřejné sbírce v Klubu dvojčat a vícerčat. Odvolací soud v Praze její žalobu zamítl. Paradoxně tak děti mají statisíce a rodiče jsou bez prostředků. Dárci tak vlastně dotují stát. Ten ušetří peníze, které by normálně vyplatil klientům na dávkách.

BRATISLAVA – Poblíž hlavního města Slovenska se tajně scházejí neonacisté téměř z celé Evropy. V západoslovenské obci Plavecký Mikuláš ležící 60 km od Bratislavy se konají neonacistické koncerty. Policie proti těmto akcím nezakročila. Jen tvrdí, že situaci monitoruje. Česká policie na možnou nebezpečnost situace poukazovala již před pěti léty. Místo samé není daleko od českých hranic.

PRAHA – Prezident USA Donald Trump nominoval na funkci velvyslance v ČR Steva Kinga. Jeho nominaci musí schválit americký Senát, což se již pravděpodobně stalo. King prohlásil, že hodlá svoji funkci konat ve smyslu odkazu prvního postkomunistického prezidenta Václava Havla.

OSVĚTIM – 2. srpna proběhl v Osvětimi pietní akt k připomínce hromadné smrti téměř 3 000 Romů během jedné noci v takzvaném cikánském koncentračním táboře v roce 1944. Vzpomínka proběhla za bohaté účasti mezinárodní veřejnosti i autorit. Nikdo za ČR oficiálně nebyl přítomen, kromě mnoha českých a slovenských, ale i zahraničních Romů.

BERLÍN – Příznivci levice v sobotu zabránili neonacistům, aby došli k místu bývalé věznice Rudolfa Hesse, blízkého spolupracovníka Adolfa Hitlera. Stalo se tak ve čtvrti Špandava. Dorazili i extrémisté z Česka a Maďarska. Neonacistická manifestace se konala u příležitosti 30. výročí Hessova úmrtí.

NEW YORK – Serena Williamsová, jedna z nejlepších tenistek světa, je i bojovnicí za rovná práva žen a mužů. V Americe totiž připadl na den 31. srpna takzvaný Black Womens' Equal Pay Day, tedy něco jako Den stejných výdělků i pro ženy černé pleti. Serena poukazuje na fakt rozdílu v odměňování mužů a žen, který nejvíce zasahuje právě ženy tmavé pleti.

Z kultury

Kniha s názvem **Etnografie sociální mobility** je prací kulturních antropologů Filozofické fakulty Univerzity Palackého. Představuje výsledky tříletého terénního výzkumu ve vybraných vesnicích Slovenska. Přináší svědectví o historickém i aktuálním sociálním vzestupu Romů v těchto vybraných lokalitách. Dvojicí autorů jsou Jaroslav Šotola a Mario Rodríguez Polo a tým spolupracovníků. Prezentované výsledky přesvědčivě dokazují, že jednotlivé rodiny i celé lokální komunity mohou dosáhnout životní úrovně srovnatelné se sociálními standardy místních Neromů, pokud jsou odstraněny sociální a diskriminační bariéry. Ty bohužel odstraňovány nejsou, i když dotyční jedinci plní požadavky na vzájemné soužití.

Račte dál, Romové, bude psina! To je francouzský film režiséra Philippe de Chauverona s názvem Srdečně Vás vítáme. Bohatý intelektuál musí kvůli neuváženému slibu v televizní debatě pozvat do vlastního sídla romskou velkorodinu. Romská komunita, kterou film představuje, má spíše folklorní znaky neškodných veselých dobráků se srdcem na dlani. Film se snaží podat názor na krásnou teorii o lidské rovnosti. Podává realitu nikoli ostře satirickou, nýbrž úsměvně smířlivou.

Pietní akt v Hodoníně u Kunštátu



Dne 20. srpna 2017 si skoro dvě stovky lidí připomenuly téměř na den přesně 73 let od transportu 749 romských mužů, žen a dětí z tzv. cikánského tábora v Hodoníně u Kunštátu do koncentračního tábora Auschwitz II – Birkenau. Právě díky Muzeu romské kultury mohli všichni zúčastnění uctít památku obětí romského holokaustu za druhé světové války. Muzejní historik Mgr. Dušan Slačka svým projevem přiblížil dějinné souvislosti perzekuce a genocidy Romů. Jeho projev byl doplňován i autentickými vzpomínkami internovovaných osob.

Pamětnice Marie Ondrášová, která se srpnovému transportu jen se štěstím vyhnula, popsala jeho průběh takto: „Druhý ale rozvaželi z toho Hodonínka do koncentráků. Napřed byli vodšívovaní a potom stříhali, vlasy úplně na ježka, taky pod pažema, všude, aj vobočí stříhali. Až měli všecky sepsaný, volali rodinu po rodině, nakládali je na ty auta a vodváželi k vlakům; a téma do koncentráků. Tenkrát jsme nevěděli kam, protože jsme věděli máloco.“

Pozvání přijal také předseda vlády Mgr. Bohuslav Sobotka (ČSSD), který na hřbitově, kam se odklízeli mrtví (zvaný také Žalov), řekl: „Lidé, na které tady dnes vzpomínáme, umřeli kvůli kruté nacistické ideologii. Nacismus rozkládal společnost tím, že štvál jedny lidi proti druhým. Byla to velmi těžká doba pro celou tehdejší českou společnost. Stejně jako nemůžeme rozdělovat zlo na velké a malé, nemůžeme rozdělovat ani velký a malý holocaust. Oběti zdejšího tábora nebo tábora v Letech u Písku má na svědomí stejná zločinná ideologie, kterou slyšíme ve jménech Terezín,



Osvětim, Sobibor nebo další. Každý pomník, který postavíme na památku obětí holocaustu je vlastně pomníkem proti nacismu!“

Ani nelehký terén či vzdálenost neodradili účastníky od příchodu. Přítomné byly děti v kočárcích, i starší lidé s holemi. Mgr. Martin Maleček, starosta Brna Sever, řekl: „Jsem rád, že je tady tolik lidí. Připomínáme si zde na tomto místě utrpení moravských romských spoluobčanů, kteří se tady ocitli ne proto, že něco udělali, že by se něčím provinili, ale proto, že byli Romové.“

Slzy v očích, hluboké výdechy a mráz po zádech – takové byly reakce všech lidí, ale hlavně samotných pamětníků, kteří se už léta

akce každoročně zúčastňují. Jen málo z nás si dokáže představit, jak těžké vzpomínky to pro ně jsou. I navzdory tomu, však pamětníci jako například paní Margita Lázková či Zikmund Freud neváhali, a o své pocity se s účastníky podělili.

Po ukončení piety v Hodoníně u Kunštátu se zúčastnění přesunuli na nedaleký obecní hřbitov v Černovicích, kde bylo mezi srpnem 1942 a lednem 1943 pohřbeno celkem 73 převážně dětských vězňů hodonínského tábora.

Na toto smutné a „černé“ období našich dějin Romové nikdy nezapomenou!

Klaudia Vospálková
foto: Adam Holubovský

Umělecké sympozium v Muzeu romské kultury



Muzeum romské kultury v Brně připravuje pro veřejnost opět úžasnou akci. V dnech 10.–17. září 2017 se zde uskuteční už v pořadí páté sympozium romských umělců. Jde o týdenní mezigenerační setkání výtvarníků ze zemí Visegrádské čtyřky. Záštitu nad celou akcí převzal ministr kultury Daniel Herman a primátor města Brna Petr Vokřál.

Rozvoj romské kultury je důležitý Hlavním cílem bude společná práce na vytvoření uměleckých děl, kte-

rá reflektují romské historické zkušenosti. „V době krize, kdy napětí kolem otázky soužití romského obyvatelstva v ČR stoupá a sociální nálady jsou ostře protiromské, je nezbytné vytvořit platformu pro prezentaci a rozvoj romské kultury,“ vysvětluje hlavní myšlenku sympozia jeho kurátorka umělkyně Ladislava Gažiová.

Přijde se taky podívat!

Ateliéry umělců budou v dnech 12.–15. září 2017 přístupné i pro veřej-

nost. Návštěvníkům bude umožněno také setkat se s umělci a jejich tvorbou osobně, a to dne 14. 9. 2017. Osobní setkání obohatí večerní posezení u ohně na dvorku Muzea romské kultury. Pozvání přijalo celkově čtrnáct významných umělců. Máte se opravdu na co těšit! Umělci jako Robert Gabris, Krzysztof Gil, András Kállai i Tamara Moyzes – všichni pod jednou střechou. 15. 9. máte jedinečnou příležitost se setkat se známým slovenským rapperem P.A.T., který bude

mít od 19:30 hodin koncert v DRO-Mu na Hvězdové.

Výstava v Místodržitelském paláci

Na sympozium bude navazovat také výstava v Místodržitelském paláci Moravské galerie (3. 11. 2017–28. 1. 2018). Expozice představí romské umění, které nereprezentuje romskou kulturu skrz ustálené folklorní motivy, ale je si vědomo emancipačních momentů v romských dějinách a vztahuje se k romské kultuře politicky.

Klaudia Vospálková

Anketní otázka

Myslíte si, že prezident Miloš Zeman uznává integraci Romů do společnosti jako potřebný a užitečný program? Znáte jeho výroky, které Romy poškozují, ubližují, nebo dělá něco ve prospěch Romů?



Tibor Tuleja, Irsko – Newbridge, Kildare

Ten, o kom je řeč, to je dobrá otázka před blížiacimi sa voľbami. Zeman nás síce oslovuje ako Rómov, ale sme pre neho len „hlúpi cigáni“. Ešte som nepočul, že by sa Zeman ako prezident zastal niekedy Rómov, a čo sa týká jasných rasistických vrážd našich ľudí, tak to už vôbec nie. Podobne je to aj na Slovensku. Sme pre nich len dobrým volebným artiklom. Svojimi výroky o nás vedomo podporujú rasistov, aby ich tiež volili. Prezident Zeman svojím chovaním i závislosťou na alkohole škodí ČR. Rómovia, nevolte Zemana!

Emil Miko, ČR – Rokycany

So šaj pre kada manuš phenel, me čak phenav jekh veca: Koda, ko andre kada problemos nadikhel, ta aňi lokes nadžanel, save fertaľa odmaren. Le gadžikane politikenca the kole manušenca, so zvolinde prezidentoske le Miloš Zeman, ehin imar but phujes. Imar dikhḻas vareko, kaj kajso rasistas sar jov, kada nasvalo čechiko prezidentos, te kerel lokeder dživipen le Romenge? Me man pridžanav, hoj me šoha pre peskeri kaľi cipa mek oda napošundom! Sar nekbareder šero themoskero mušinel te vakerel avkes pal o Roma, hoj kada rasisticko themos te šunel, savo les hin lačho jilo, u sar kamel, hoj kaja integracija anglo Roma ehin lačhi. Avkes oda hin the le programenca perdal o Roma. Pro čačipen o gadže the o gadžikane politika, avkes sar the kada Zeman, nane rade, hoj pes mušinen te zabivilnel le Romenca. O Roma perdal lende hin baro problemos u keren savoro upre, kaj le Romenge pes adej te dživel namištes. Ehin oda čačes pro šero peko, adej ul'ilam, adej bešas u adej sam the khere. Ta nadžanav, soske kale gadže, so hine pre vrcholovo politika, musaj te rješinel le Romen. Phenava jekhe laveha: le Romenge nakamel űiko te žutinel a mek kale gadže, so len hin zor, amenca manipuľinen u previsaren calo amaro dživipen.

Přeložil Gejza Horváth

Co mám na to říct? Myslím si, že ten, kdo do toho problému nevidí, tak skoro ani neví, která bije. Politici i lidi z řad občanů, kteří si zvolili Miloše Zemana prezidentem, jsou na tom moc špatně. Už někdo poznal, že tento rasista, tento nemocný český prezident, by něco udělal pro Romy? Já o tom nevím, a ani jsem to na své černé kůži nepocítil! Jako hlava státu by měl prezident Zeman mluvit o Romech tak, aby respektoval a odpovědně podporoval zákony demokratického režimu. Měl by ukázat lidu i své srdce, a říct svému lidu, jak je romská integrace prospěšná státu i samotným Romům. Stejně tak by měl podporovat i programy v sociální oblasti pro Romy. Opak je ale pravdou, občané i čeští politici, v čele se Zemanem, se nechtějí zabývat Romy. Romy vidí jen jako problémové a dělají vše pro to, aby se Romům žilo ještě hůř, než jak žijí. Je to opravdu uhozené na hlavu, tady jsme se narodili, tady bydlíme a tady jsme i doma. Tak nevím, proč gadžové ve vrcholné politice musí řešit Romy jinak než jako své občany. Řeknu to jednou větou: Romům nechce nikdo pomoci, a gadžové, kteří mají moc, s námi jen manipulují a převrací nám celý život naruby.



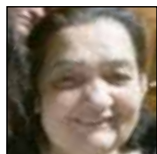
Jan Cverčko, ČR – Liberec

Není se čemu divit. Pan prezident (i když ho tak nerad označuji) Zeman se vyjadřoval o Romech negativně ve své knize ještě jako premiér. Jeho výroky jsou velmi xenofobní, a v roli prezidenta by se měl zastávat všech občanů. Bohužel, jak vidíme, tak on velmi rád společnost rozděluje a menšiny jsou jen taková třešnička na dortu v jeho hulvátství. Můžeme i říci, že jde o populismus, ale v tom si nejsem jistý, protože on

je xenofobně naladěný. Co se týče jiných politiků, jako je Doubrava, Koskuba, Okamura a další, škoda slov. Tady je velký populismus. Kdysi jim bylo nabízeno, že mohou s Romy spolupracovat, aby se tzv. integrace někam posunula. Bohužel, ani jeden se k tomu nepostavil čelem, a to proto, že by už nemohli sbírat politické body. Mne udivuje jedna věc, že Češi jsou vyspělý, inteligentní národ, ale stejně si najdou někoho, do koho se rádi střetují. Nechápu, jak 400 000 Romů může ničit cca 10 milionů obyvatel většinové společnosti. Logicky je to k smíchu a já se rád těm xenofobům a latentním rasistům směji. Problém však není jen u majority, ale i u samotných Romů. Je to jejich laxnost, nevědomost, neochota, ale i nezájem podílet se na věcech veřejných. Romové nechodí volit, ale na sociálních sítích jsou tak aktivní, že člověk až žasne. Víte, když po revoluci přišly první volby, člověk nevěděl, z čeho vybírat a koho volit. Byla tu ale politická romská strana ROI a to Romové věděli, koho volit. Ale potom to už byl problém. Člověk musel hodně sledovat televizi, tisk, rádio. Dnes se už samotní politici a politické strany napříč politickým spektrem prezentují i na internetových sociálních sítích. Jsou velice aktivní, svými programy se snaží získat důvěru lidí a občané se mohou svobodně rozhodnout, koho volit a koho ne. Jenže Romové nevolí a nechodí volit, a ani neví jak. Zajímá je jen zábava ve formě tanečních zábav a festivalů. Zbytek jejich zájmů je velmi ubohý. Není to tak dlouho, kdy naši předci umírali v lágrech a umírali pro nás, aby my jsme mohli svobodně žít. Zajímá to Romy, že se třeba doba opakuje, že politici naladili stejné noty jako ve 30. letech a že se mohou znova stavět takové lágry? Ne, nezajímá! Oni žijí stále v 16. století, ale píše se už rok 2017. Ach jo, de facto, škoda slov.

Jarmila Gregoričková, ČR – Břeclav

Zeman pro Romy neudělal nic. Jako hlava státu svými hulvátskými výroky o nás a krytím soukromého podnikání ve vládě rozvrací celou občanskou společnost. Svým chováním a závislostí na alkoholu zneuctil ČR, i úřad prezidenta, nejen doma, ale i v zahraničí. Zeman se na prezidenta vůbec nehodí.



Michal Šamko, ČR – Zruč nad Sázavou

Je velmi smutné, že my Romové nemůžeme s čistým srdcem říct, že Miloš Zeman je prezidentem všech občanů, tedy i našim. Prezident republiky by měl být nestranný a nezájatý vůči každému občanovi, bez rozlišení rasy a náboženství. Miloš Zeman byl volený lidem, a tedy moc a důvěru získal od lidí, které by měl reprezentovat a hájit. Měl by především hájit zájmy občanů této země a být jistým pilířem, ze kterého by měli občané cítit, že on je ten, který je nezdáří či nikterak neopovrhne. Co se týče většinové společnosti, tak osobně si myslím, že tento prezident ví, co a jak má říkat, či jednat. Hraje hru, se kterou nechce nikoho přímo osočit. Ale co se týče nás Romů, tak je z něj cítit, že nás k životu nepotřebuje a bere nás na zřetel jen tak na oko. Já jako Rom si nejsem jistý, že Miloš Zeman je i můj prezident. Pamatuji si dobu, kdy i Romové plakali, když zemřel Ludvík Svoboda. On když promluvil k lidem, tak je utěšil, uklidil a dal jim pocit bezpečí. Miloš Zeman je jeden s těch prezidentů, který svým postojem a činností rozvrací společnost.

Jozef Miker, ČR – Krupka

V souvislosti s danou otázkou musím vzpomenout slavný výrok pana prezidenta Zemana. Romové žijí tak proto, že si sami spálili parkety v bytech. Tím potupil nejen nás, ale demokracii v České republice.



Anketu zpracoval Gejza Horváth

komentář

Náš pan prezident demokratem není!

KAREL HOLOMEK

Blíží se volby do Sněmovny už v říjnu letošního roku. Zdá se být téměř jisté, že parlamentní volby vyhraje Babiš a prezident Zeman ho pověří sestavením vlády. Věc je ovšem komplikovanější. Babiš je momentálně trestně stíhán kvůli své „malé domů“ v podobě 50 milionů pro své Čapí hnízdo. Pokud by prezident pověřil Babiše sestavením vlády i za situace, kdy je trestně stíhán, což již připustil, byla by to cesta do stoky. Tak to vnímá většina demokraticky smýšlejících politiků. Ne tak pan prezident. A to i za situace, kdy by mu to okolnosti a všeobecně sdílený odpor některých politiků neumožnily. Stejně tak jako i fakt, že Sněmovna by jen stěží mohla dát důvěru premiérovi, jenž je trestně stíhán. Vládní krize na spadnutí, není-liž pravda?



Pokud by ovšem vítězné hnutí ANO nejmenovalo svým předsedou někoho jiného než Babiše. To lze stěží očekávat. Při tom stále doufám, že se mylím a že ANO volby nevyhraje – a pokud ano, tak jen s malým rozdílem od jiných politických stran.

Ostatně: Absenci smyslu pro demokracii již předvedl Miloš Zeman před lety jako premiér ve formě opoziční smlouvy s ODS a jejím tehdejší předsedou, nynějším exprezidentem Klausem, ve které si rozdělili sféry vlivu, do nichž si vzájemně příslibili nezasahovat.

Pro demokraticky smýšlející voliče je tím dán návod, koho volit. Když už je jisté, že jenom fungující demokracie vytváří i lepší podmínky pro zlepšení situace Romů ve společnosti.

Volby do Parlamentu budou probíhat také v prostředí úvah, která z politických stran v příštím referendu podpoří či nepodpoří kandidaturu na prezidenta v osobě Miloše Zemana. Budiž také známo, že tento člověk při výkonu své současné funkce poškodil věc Romů již mnohokrát.

Odkup vepřína je zadostiučinění

Jako úlevu a zadostiučinění vnímají romské komunity odkup a plánované zbouření vepřína v Letech na Písecku, který stojí na místě protektorátního pracovního tábora pro Romy. Včera to uvedla ředitelka Muzea romské kultury v Brně Jana Horváthová v reakci na to, že vláda schválila odkup vepřína. Podle Horváthové na to Romové dlouho čekali. Stát podepíše s firmou AGPI smlouvu asi příští měsíc, pak se zveřejní cena. Odhady hovoří o stovkách milionů korun. Chov prasat v Letech by měl skončit do půl roku.

„Řeší se to od roku 1995 a ne-li dříve. Už od té doby jsme říkali, že je nepřijatelné, aby byl na takovém místě vepřín. Kází to důstojnost toho místa a odkup vnímáme jako napravení starých hříchů,“ řekla Horváthová. Právě Muzeum romské kultury zřizované ministerstvem kultury by mohlo dostat místo na starost. „Pokud nám bude svěřeno, chceme zahájit celospolečenskou debatu o jeho využití. Cílem ale je, aby tam byla důstojná připomínka,“ doplnila Horváthová.

Podle čestného předsedy Společenství Romů na Moravě Karla Holomka by místo měla spravovat organizace, která má blízko k historii Romů. Holomek zažil období tábora v Letech i romského tábora v Hodoníně u Kunštátu na Blanensku. Právě tam byla většina členů Holomkovy rodiny, část z nich zemřela v Osvětimi. „Babička, dědeček, strýčkové a tetičky skončili v koncentráku. Strýčkové z Osvětimi utekli a potom tam byli zavražděni na apelplacu. Tehdy jsem měl šest let a sestra čtyři. Byl na nás vydán příkaz k transportu, ale naše maminka tam s námi nešla. Zachránila nás, ale bylo to období, kdy jsme se hodně po nocích přesouvali. Proto vše vnímám velmi citlivě,“ řekl Karel Holomek.

Podle něj by v Letech nemělo vzniknout nic jiného, než co odpovídá pietě. Na druhé straně připomněl, že v Hodoníně, který je s Lety spjatý stejným osudem, vznikl památník a v něm bude expozice o romském holocaustu v ČR.

Tábory v Letech i Hodoníně u Kunštátu prošly stovky lidí včetně dětí. Mnozí nepřežili, další byli transportováni například do koncentračního tábora v Osvětimi.

ČTK

Chcete přispívat na naše anketní stránky?

**Ozvěte se šéfredaktorovi na
romanohangos@gmail.com**

O Roma vakeren

**je pořad Českého rozhlasu určený pro Romy.
Jeho jednotlivé relace lze zpětně vyhledat
v archivu textů na www.romove.cz**

Ministr Herman představil v Brně aktuální situaci...

Dokončení ze str. 1

fázi projektu je tak podle ministra zhruba rok čas, do té doby by měl stát vědět, jaká bude podoba památníku. Jako příklad uvedl podoby památníku v Terezíně nebo Dachau. „Nechci malovat konkrétní šablonu, ale zhruba tímto způsobem by kultura připomínání romského holokaustu byla vedena,“ uvedl dnes ministr.

Vykoupení vepřina schválila v pondělí vláda. O tomto kroku stát mluvil dvě dekády, předchozí vlády problém odsouvaly. K uzavření vepřina Česko dostávalo výzvy ze zahraničí, Romské komunity rozhodnutí hodnotí kladně.

Tábor byl podle historika Dušana Slačky v Letech od roku 1938. Tehdy tam ale byli muži, kteří pracovali na stavbě silnice z Plzně do Moravské Ostravy. Tábor prodělal řadu fází, Romové zde byli od srpna 1942 do srpna 1943, kdy místem prošlo na 1300 Romů, včetně dětí a starých lidí.

„Lidé byli nuceni k těžké práci v kamenolomech, byla tam špatná hygienická situace, protože tábor byl projektován na 300 osob,“ uvedl dnes historik. Podle něj panovaly v táboře „neuvěřitelné stravovací podmínky“ a personál prováděl machinace se zásobami, takže lidé hladověli. V táboře prý zemřelo přes 300 Romů, další skončili v Osvětimi, někteří byli po likvidaci areálu propuštěni domů. Zboubůr byl v roce 1943. Po válce na hromadném pohřebišti vzniklo jako



foto: Adam Holubovský

iniciativa rodinných příslušníků obětí malé pietní místo s křížem. Vepřim na místě stojí od 70. let.

Ze setkání, které bylo otevřené široké veřejnosti, připravujeme záznam.

Odkoupení vepřina, který stojí na místě bývalého protektorátního koncentračního tábora pro Romy,

vláda schválila v pondělí 21. srpna. **Jana Baudyšová, Jitka Votavová** převzato z Romea.cz

Kreativní workshopy s Amnesty International



Workshopy jsou určeny školám a neziskovým organizacím, smyslem je spolupráce, kladný přístup k okolí a pozitivní změna chování. Mezi workshopy, které nabízíme, patří: Taneční workshop romského tance pro ženy a děti, výtvarný workshop, kde se zájemci během dvou hodin naučí snadno a rychle nakreslit a namalovat zátiší, případně i další motivy, dále potom kreativní dílna, která nabízí několik vlastnoručně vyráběných výrobků

a v neposlední řadě pohybové aktivity – cvičení s vlastní váhou.

První workshop, a to taneční, se uskutečnil 11. srpna v 11 hodin v Nizkoprahovém klubu Rubikon – Diakonie Vsetín. Na workshop se přihlásilo deset dětí z lokality Poschla. Děti měly velkou radost a neskrývaly ani svůj přirozený talent. 17. srpna v 11 hodin proběhl druhý workshop, opět v Nizkoprahovém klubu Rubikon. Výtvarný workshop, který dětem přiblížil, jak správně

namalovat akrylovými barvami portrét. Děti si udržely bystrou pozornost, se zájmem naslouchaly jednotlivým krůčkům a pokynům, jak správně postupovat.

Další workshopy, které budou následovat:

19. 9. Valašské Meziříčí (ZŠ Masarykova, Zeferino) – 12:00 hodin – Výtvarný workshop
3. 10. Kopřivnice (ZŠ Floriána Bayera) – 10:00 hodin – Výtvarný workshop

10. 10. Valašské Meziříčí (ZŠ Masarykova, Zeferino) – 12:00 hodin – Taneční workshop romského tance
17. 10. Kopřivnice (ZŠ Floriána Bayera) – 10:00 hodin – Taneční workshop romského tance
8. 11. Kopřivnice (ZŠ Floriána Bayera) – 14:00 hodin – Kreativní dílna, výroba čelenek

21. 11. Valašské Meziříčí (ZŠ Masarykova, Zeferino) – 12:00 hodin – Kreativní dílna, výroba čelenek

Velké poděkování patří Amnesty International za podpořený projekt, který pomáhá rozvíjet všechny zúčastněné.

Veronika Kačová



Tančírna – Georges Halle Oslava českých řemeslníků

Před lety jsem navštívil v rámci turistiky s rodinou Račí údolí poblíž Javorníku, města v severovýchodním cípu Jeseníků. Minuli jsme cestou kdysi slavnou tančírnu, proslavenou secesní budovu navštěvovanou místní honorací ze široka daleka, která zde provozovala své taneční kreace za doprovodu skvělých muzikantů. Byla postavena za 1. republiky někdy počátkem 20. let uprostřed lesů v romantickém prostředí. Fungovala do války. Pak vše skončilo. V tom čase, koncem století, zcela zpustošena a jen pozorný člověk v ní mohl rozpoznat netušenou spanilost. V roce 2015 se tančírna zaskvěla opět v plné kráse. Vypravili jsme se tam.

Fantasie! Hold řemeslné práci při obnově díla jejich předků. A ovšem i těm, kteří je k tomu dovedli, tedy intelektuální vrstvě té krajiny, která projekt uvedla do života a sehnala na něj jistě nemalé peníze. Škoda, že je neumím jmenovat.

Kavárna a přílehlé místnosti, teď v létě roku 2017 v plném provozu. Nad ní tančírna. U pódia klavír, dar Lud'ka Korči. Jeden z 30 klavírů v rámci velké akce „Piano pro kolemjdoucí“. Probuzený do života spolkem kavárníka Ondřeje Kobzy.

Moje devatenáctiletá vnučka, čerstvá úspěšná maturantka na francouzském gymnáziu, též absolventka lidové školy umění, okamžitě sedla za klavír a spontánně preludovala tvrdě nacvičené skladby. Teď ovšem provozované s lehkostí a bez povinného školometství v tak úžasně příjemném prostředí. Jak jsem se dověděl, hrála Sukovy skladby z mládí, Mozartovu Sonatu Facile a Handelův Příchod královny ze Sáby.

Ovšemže sklidila potlesk na otevřené scéně seběhnuvších se hostů z dolní kavárny, když uslyšeli to preludování.

Měl jsem dobrý pocit a uvědomil jsem si, že tohle je ta pravá kultura zbavená vší formálnosti a takzvané profesionální vyumělkovanosti. V prostředí, kde kdosi jiný, stejně dokonale a zručný, vytvoří kulturní prostředí pro někoho jiného, koho to vyburcuje k radostnému projevu formou muziky.

Nebylo pochyb o tom, kdo jsou autoři tohoto kouzelného prostředí – myšlenkově. Nazval bych je „Javornickou kavárnou“. Nápis na kresbách vyvěšených po stěnách to dokumentovaly přesvědčivě: „Vaše síla jsou naše obavy“ nebo „Segregace vytváří realitu škodlivou pro obě strany“ a ještě „Duch, kterého jsme vyvolali, nás neopustí“ atd. Vše taky v angličtině, aby i cizí turista se potěšil.

Jsem občas znechucen projevy primitivních politiků a vztekám se, že jejich blbost je často mezi lidmi přijímána bez kritiky jen proto, že oni z piedestalu svého postavení mají tu moc ovlivňovat širší vrstvy obyvatel.

Návštěva tohoto kulturního stánku je balzámem na duši: Není zase tak zle, abychom se nemohli radovat z něčeho, co se tak vymyká běžnému průměru a co svědčí o dobrých a zdravých silách, stále tu přítomných.

Karel Oswald

Hvězdy budou svítit

Robert Sutory – terénní sociální pracovník, motivuje mladé Romy, pomáhá jim v rozvíjení jejich talentů, ale i vzdělání. Tento všestranný člověk je zakladatelem taneční soutěže Terne Čercheňa (Mladé hvězdy). Soutěž se letos uskuteční v sobotu 21. října od 11 hodin, v prostorách Sokolovny (Tyršova 1) v Hranicích na Moravě.

Ahoj, Roberte, kolikátý ročník taneční soutěže Terne Čercheňa letos proběhne?

První ročník taneční soutěže Terne Čercheňa se uskutečnil v roce 2005, takže letos to bude 12. ročník. Taneční soutěž Terne Čercheňa je organizovaná pod hlavičkou DDM Hranice, kde působí paní feditelka Blanka Šturalová.

Kolik soutěžících vystoupí?

Vystoupí asi 120 tanečníků z celé Moravy.

Kdo zasedne v roli porotce?

V porotě bude jako každý rok paní Renáta Köttnerová, krajská koordinátorka pro národnostní menšiny a romské záležitosti Olomouckého kraje, Robert Horváth z Prostějova, Dagmar Nesvadbová za Městský úřad Hranice a tanečník Jakub.

V jakých kategoriích se bude soutěžit?

Taneční soutěž má dvě kategorie, a to moderní tanec, tradiční romský tanec a letos bych chtěl přidat ještě jednu.

Plánuješ jako pořadatel něco nového nebo nějaké překvapení?

Překvapením bude vystoupení romské hudební skupiny Bad boys.

Vidíš nějaké změny, když si vzpomeneš na první ročník soutěže, pokud ano, jaké?

Když jsem začínal, bylo nás dvacet, dnes se v Sokolovně v Hranicích sejde kolem 400 diváků.

Jakým způsobem se mohou soutěžící přihlašovat?

Soutěžící se mohou přihlásit přes email rsutory@mesto-hranice.cz, kde je přihláška. Více informací o podmínkách soutěže získáte také přes email.

Co ty a tanec?

Já tanec miluji, loni jsem se se svou manželkou přihlásil do tanečních. Jako zakladatel soutěže bych už rád předal žezlo někomu mladšímu.

*Rozhovor vedla
Veronika Kačová*

Stan romské kultury otevře v září své netradiční šapitó v Jihlavě



Již šestým rokem putuje kočovný projekt Roma Big Top neboli Romský stan (v romštině Romaňi Cerha) po městech České republiky. Po Praze, Plzni, Novém Boru a Ústí nad Labem zavítá tentokrát do Jihlavy. Na Masarykově náměstí ve dnech 14. a 15. září 2017 otevře svůj dvoudenní program složený ze vzdělávacích seminářů, workshopů, pohádek, divadelních představení, tanečních vystoupení a koncertů romských hudebníků. Chybět nebude ani soutěž v rapování. Akce je součástí unikátního tříletého projektu s názvem Společně a úspěšně v Jihlavě. Jeho cílem je zvýšit inkluzivnost vzdělávání a podpořit děti a žáky ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí ve vzdělávacím procesu.

„Jsme rádi, že se můžeme podílet na aktivitě, která zlepšuje šance dětí dosáhnout kvalitního vzdělání. Aby se ale inkluze ve společnosti stala normou, je potřeba působit i na širokou veřejnost, ať už laickou nebo odbornou, a posilovat v dětech samotných hrdost na svůj původ. To vše představuje právě akce Stan romské kultury, která není jen zábavou, ale nenásilnou formou přibližuje veřejnosti svět Romů a romským dětem jejich historii

a kulturu,“ říká o akci Pavlína Kolářová, koordinátorka projektu Společně a úspěšně v Jihlavě.

Program bude po oba dny rozdělen do několika bloků. V dopoledních hodinách nabídne žákům základních a středních škol zapojených do projektu Společně a úspěšně v Jihlavě semináře o romské historii, jazyce a sociokulturních specifikách. Smyslem seminářů je prezentace romského světa očima Romů. Jejich součástí budou interaktivní hry nebo setkání se známými osobnostmi (například s hudebníkem Máriem Bihárim).

V odpoledních hodinách dostanou prostor romské děti a mladí Romové, kteří předvedou své umění na poli tance, cirkusového umění, rapu nebo divadla. Představí se místní i přespolní skupiny a do jejich aktivit se bude moci zapojit i publikum. Cigi Cigi Cirkus zve všechny zájemce na otevřený workshop klaunského a artistického umění. Ti, kdo si budou chtít zasloutěžit, budou mít možnost se zúčastnit souboje v rapování a street dance, obojím pod vedením zkušeného rapera Henryho D a DJ BA2S. O vítězi rozhodnou diváci. V Jihlavě se také vůbec poprvé představí romská umělecká skupina ARA ART, která uvede své nastudování

pohádky na motivy textu Mileny Hübschmannové. Odpolední program doplní i autorské čtení romských spisovatelek Ivety Kokyové a její jihlavské kolegyně Judity Horváthové.

Večery v Romském stanu budou patřit romské hudbě v podání špičkových romských muzikantů. Kromě hvězd jako jsou Mário Bihári, Bengas nebo Terne Čhave, se představí i mladší umělci jako UGC, Pavlína Matiová, Veronika Kačo nebo Marta Balážová. Příležitost dostanou i místní talenty. Diváci se mohou těšit na vystoupení tanečnic Nysy a Palomy a taneční skupiny BANG. Celý program bude slavnostně zakončen romskou hymnou.

Ve stanu bude po oba dny k dispozici i knihovna s romskou literaturou a návštěvníci budou mít možnost prohlédnout si výstavu Romano suno (Romský sen). Ta představuje to nejlepší z historie stejnojmenné literární a výtvarné soutěže, která prostřednictvím dětských kreseb a krátkých textů v romském a českém jazyce ukazuje svět viděný očima a srdcem romských dětí a mladých dospělých. Soutěž je určena pro žáky ZŠ a studenty SŠ a jejím cílem je dát příležitost romsky mluvícím dětem veřejně uplatnit své literární dovednosti. Soutěž je doplněna o kategorii mluveného slova a o soutěž výtvarnou.

„S projektem Roma Big Top, do kterého je zapojeno na 50 romských hudebníků, lektorů, herců, tanečníků a dalších spolupracovníků, jezdíme stejně jako cirkusy od města k městu. Naším cílem je oslovit lidi přímo v srdci města a nabídnout jim prostor ke společným zážitkům. Přátelská a otevřená atmosféra Romského stanu umožňuje vzájemné poznávání mezi Čechy a Romy. Celý program je otevřený všem a je zdarma,“ říká pořadatel akce, Adam Pospíšil z organizace Pražská společnost bloumající veřejnosti.

Projekt je financován z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání OP VVV, který je v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT). Realizátorem projektu je Diecézní charita Brno – Oblastní charita Jihlava, jeho partnery jsou Mateřská škola Mozaika Jihlava, Statutární město Jihlava a Střední škola stavební Jihlava. **Eva Nováková, Veronika Kačová**

PROGRAM

Čtvrtek 14. září 2017

8:00 Semináře „**Očima Romů**“ – interaktivní setkání s romskou historií, jazykem, kulturou i samotnými Romy pro žáky ZŠ a SŠ
15:30 **Cigi Cigi Cirkus** – workshop klaunského a artistického umění pro děti
17:00 **Iveta Kokyová a Judita Horváthová** – autorské čtení a diskuse
18:30 **Cigi Cigi Cirkus** – představení
19:00 **Veronika Kačová a Cikne Čhave, Mário Bihári** (akordeon) a **Peter Horváth** (kytara) – hudební a taneční vystoupení
20:30 Tanečnice **Nysa a Paloma** – břišní a tradiční romské tance, Jihlava
20:45 Koncert – **Terne Čhave**

Pátek 15. září 2017

8:00 Semináře „**Očima Romů**“ – interaktivní setkání s romskou historií, jazykem, kulturou i samotnými Romy pro žáky ZŠ a SŠ
15:30 **Rap Battle** – rapová a street dance soutěž pro začínající tanečníky, rapery a raperky pod vedením dua Henry D a DJ BA2S
17:00 Vystoupení – **UGC (United Gipsy Crew)**
17:30 **ARA ART: Čirikloro aneb Co říká ptáček?** – romská divadelní pohádka
18:30 Hudební vystoupení – **Pavlína Matiová a Marta Balážová**
19:30 **BANG** – street dance, Jihlava
20:00 Koncert – **Bengas**
21:45 Slavnostní zakončení – **romská hymna**

Prázdniny s jihlavským Klíčkem

Oblastní charita Jihlava – Neformální předškolní klub Klíček, který vznikl společně s projektem „Společně a úspěšně v Jihlavě“ a otevřel své služby k 1. listopadu 2016, má za sebou první školní rok a prázdniny. Neformální předškolní klub Klíček se věnuje rodinám s dětmi předškolního věku.

Klíček za dobu svého fungování pracoval pravidelně s 21 dětmi a jejich rodinami, z nichž 5 se ve školním roce připravovalo na zápis do mateřské školy a následně byly přijaty.

Ve školním roce se děti vzdělávaly jak při řízených činnostech v rámci dopoledního programu, tak při specializovaných programech jako je například logopedie, canisterapie nebo zdravotní pohybová průprava.

„První klíčkové prázdniny jsme se snažili dětem co nejvíce zpestřit a čas trávit aktivně mimo budo-
vu,“ říká sociální pracovník Klíčku Lukáš Mandát. „Děti byly nadšené na hřišti, v muzeu i v lese,“ doplňuje. V prázdninovém provozu navštívily děti z Klíčku například výstavu kašpárků, podnikly pochod lesem v Přímělkově, prošly památkami v Polné, proplétaly se kukuřičným bludištěm, zúčastnily se exkurze na záchranné službě a také u hasičů.

Positivní reakce na různé akce o prázdninách nepřicházela jen od dětí, ale také od rodičů. „Omlouváme se, že jsme přišli tak brzy, ale



Pepík mě celou dobu popoháněl, abychom šli do Klíčku, měl strach, abyste neodešli na záchranku bez něj,“ vypráví maminka z Klíčku.

Kromě různých zpestření s dět-

mi nechyběly ani vzdělávací výjezdy s rodinami. Před prázdninami se realizoval vzdělávací výjezd do Kamenice nad Lipou a o prázdninách takové výjezdy proběhly dva. Největším zážitkem byla návštěva Dinoparku ve Vyškově, kterou si užily jak děti, tak dospělí. Během zážitkové procházky mezi dinosaury se mohli, především rodiče, seznámit s postupem evoluce a na závěr všichni projít netradiční zoologickou zahradou, kde byla sice domácí zvířata, ale druhově neobvyklá. Jako závěrečný výjezd byla zvolena cesta vlakem do Telče. „V Telči jsme společně s rodiči navštívili Muzeum techniky a zdejší Panský dvůr – hernu U zvířátek, kterou ocenily spíše děti,“ upřesňuje cíl cesty Lukáš Mandát.

„Jsme rádi za hezké a pestré léto a děkujeme všem, kteří se na něm podíleli,“ dodává závěrem Mandát.

Radka Běhalová

Romská stipendia



Po čtyři srpnové dny Krkonoše nedaleko Pece pod Sněžkou patřily padesáti romským studentům středních a vysokých škol ze všech koutů České republiky. Proběhlo zde totiž již čtvrté setkání programu „Baruvas – rosteme“, který realizuje organizace ROMEA pod hlavičkou Romského stipendijního programu. Tematicky akce navazovala na předchozí květnové setkání, které bylo věnované sebezprezentaci a světu médií. Mezi lektory byli např. sociolog Ivan Gabal, redaktor České televize Richard Samko či policista Petr Torák oceněný Řádem britského impéria.

„Šlo o největší setkání romských studentů, jaké se podle mě v České republice kdy uskutečnilo. Je to dobrá zpráva i pro českou společnost, že počet aktivních romských studentů, kteří na sobě pracují a cítí občanskou odpovědnost, neustále roste. Během této akce jsme měli pro studenty připraveny zajímavé vzdělávací aktivity, které jsme připravili na základě přání samotných studentů. Program obsahoval i diskuze s osobnostmi, které budou studenty dále inspirovat a motivovat,“ říká k setkání koordinátorka Romského stipendijního programu Yveta Kenety.

Úvodní workshop na téma společenské odpovědnosti si vzal na starost sociolog a zakladatel někdejšího Občanského fóra Ivan Gabal.

Na další dny si pak skupina lektorů z řad romských i neromských profesionálů, mezi nimiž byl například redaktor ČT Richard Samko nebo novinář a administrátor blogů na iDNES.cz Patrik Banga, přichystala program věnovaný novým médiím, internetu a sociálním sítím. Studenti si tak osvojili znalosti a dovednosti z žurnalistické praxe a sami si mohli připravit a vyzkoušet například „ostrý duel“ nebo stand-up před kamerou.

Koncept pravidelných setkávání romských studentů Baruvas, což v romštině znamená „rosteme“, podporuje vybrané účastníky ve vzdělávání, seberozvoji a prohlubování znalostí, zkušeností a kontaktů, které budou moci použít jak v profesním, tak soukromém životě.

Účastníci setkání studují na různých středních školách včetně gymnázií i na vysokých školách se zaměřením například na psychologii, farmacii, ekonomii, jazyky a další.

Srpnové setkání v Krkonoších se konalo za podpory MŠMT a nadací Velux Foundation, Albatros a Nestlé a laskavé pomoci dalších jednotlivých dárců a sponzorů.

Yveta Kenety

www.romea.cz

**Informační portál o všem,
co se děje ve světě Romů**

Bezpečnost na sociálních sítích pro děti již od šesti let aneb Jsme on-line, ne offside

Bezpečnost na internetu řešili pracovníci IQ Roma servisu s klienty již od šesti let věku, a to prostřednictvím několika kurzů a workshopů on-line bezpečnosti, které probíhaly i přímo na hřišti. Od 21. února 2017 začali pracovníci nízkoprahového klubu IQ Roma servisu realizovat kurzy on-line bezpečnosti pro klienty od šesti let věku. Tito pracovníci si ze své praxe byli vědomi, že se se sociálními sítěmi setkávají již velmi mladí klienti, a tudíž je řešení on-line bezpečnosti velmi aktuální.

Díky finanční podpoře ČSOB mohly probíhat intenzivní pravidelné kurzy jednou týdně přímo v počítačové učebně, ale také prostřednictvím workshopů a diskuzí přímo na hřišti, které bylo během letních dnů pro klienty lákavější. Pro

klienty do 15 let bylo nejzásadnější osvojit si nastavování hesel, důsledně zvažovat vhodnost sdílení informací a celkové chování na sociálních sítích. V rámci diskuzí bylo také detailně probráno téma možných nebezpečí, která mohou lidem na sociálních sítích hrozit, jak jim předcházet nebo jak se jim bránit.

Pro klienty ve věku 15 a více let byl od 30. května 2017 připravený kurz zaměřený na vyšší úroveň zabezpečení různých typů soukromých účtů a proti kyberšikaně. Do konce se během kurzu zjistilo, že se někteří klienti na vlastní kůži s kyberšikanou setkávají a bylo nutné konkrétní případy přímo řešit. Během kurzu klienti získali cenné rady, jak ochránit své soukromí, co je kyberšikana, jak se proti ní br-

nit a jaké konkrétní kroky k řešení takového šikany mohou být.

Kurzy on-line bezpečnosti pedagogové zakončili inovativně prostřednictvím společné diskuzní hry mezi dětmi ze základních a studenty středních škol. Studenti ve hře působili jako mentoři a děti si prostřednictvím hry mohly propojovat, rozšiřovat nebo potvrzovat své znalosti, které se naučily v rámci proběhlých kurzů. Zcela na závěr děti získaly kromě odměn za úspěšné absolvování kurzů také brožurku se všemi základními informacemi o bezpečnosti na sociálních sítích, na které se podíleli i středoškolští účastníci kurzu.

Projektu Jsme on-line, ne offside se zúčastnilo celkem 69 klientů IQ Roma servisu programu PRO MLADÉ, kteří kurz reflektovali



velmi pozitivně, zejména díky inovativním způsobům, které si pro toto téma pedagogové IQ Roma servisu připravili. Na závěr bychom

chtěli velmi poděkovat ČSOB, bez jejíž finanční podpory by se projekt nemohl zrealizovat.

Ivona Parčiová

MUZEUM ROMSKÉ KULTURY

červenec
až září
2017

STÁLÁ EXPOZICE „PŘÍBĚH ROMŮ“

Dějiny Romů od starověké Indie až po události II. světové války a současnost. Za doprovodu romské hudby zhlédnete kromě unikátních historických sbírkových předmětů i umělecká díla a filmové dokumenty. Možnost komentovaných prohlídek v ceně vstupného po předchozí domluvě.



PŘECHODNÉ VÝSTAVY

NIHAD NINO PUŠIJA / PARNO GRAS

12. 5. – 24. 9.

Výstava fotografií Nihada Nina Pušiji, fotografa bosenského původu žijícího v Berlíně, autor dlouhodobě dokumentuje život Romů z republik bývalé Jugoslávie včetně příběhů romských imigrantů v Německu.



VOLNÉ VSTUPY DO VÝSTAV

2. srpna Evropský den připomínky holocaustu Romů
28. září Den české státnosti



MUZEUM ROMSKÉ KULTURY
BRATISLAVSKÁ 67, BRNO, 602 00
TEL.: 545 571 798, MOBIL: 775 972 782
E-MAIL: PROPAGACE@ROMMUZ.CZ
WWW.ROMMUZ.CZ
WWW.FACEBOOK.COM/MUZEUM.ROMSKE.KULTURY

VÍCE INFORMACÍ A PROGRAM
NA WWW.ROMMUZ.CZ
A WWW.FACEBOOK.COM/
MUZEUM.ROMSKE.KULTURY

UMĚLECKÉ SYMPOZIUM (5. SETKÁNÍ ROMSKÝCH UMĚLCŮ)

UMĚLECKO SYMPOZIUMOS (5. DŽITO SGEJL'IPEN PRE SAVO AVENA ROMANE UMELCA)

10. – 17. 9. 2017, BRNO

IVAN BERKY, JOSEF BRAND, VĚRA DUŽDOVÁ,
IRENA ELIÁŠOVÁ, LUDĚK FARKÁŠ, ROBERT GABRIS,
KRZYSZTOF GIL, ANDRÁS KÁLLAI, TAMARA MOYZES,
PÁL PÁSTIKA, BOŽENA PŘIKRYLOVÁ, RUDOLF RÁC,
EMÍLIA RIGOVÁ, MAŁGORZATA MIRGA-TAS

AKCE JE OTEVŘENÁ VEŘEJNOSTI
OD 12. 9. DO 15. 9. 2017, 10.00 – 18.00 HOD.
14. 9. 10.00 – 18.00 HOD. OTEVŘENÉ ATELIERY
(SETKÁNÍ S UMĚLCI)
18.00 – 22.00 HOD. VEČERNÍ POSEZENÍ U OHNĚ

SPOLUPRÁCE S
ROMSKÝMI UMĚLCI
A VÝSTAVAMI
V BRNĚ
A V OKOLÍ
VŠEHRNÍ FUND
MICHALSKÁ
GALERIE

Nabízíme starší ročníky Romano hangos.

Cena jednoho ročníku 100 Kč + poštovné.

objednávky na: 545 246 673 nebo: holomkova@srnm.cz

Adresa redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00
tel.: 545 246 673 www.srnm.cz
číslo účtu: 27-488570217/0100



Společenství Romů na Moravě
Romano jekhetaniben pre Morava

Ceník inzerce:

celá strana (rozměr 26×40) – 5 000 Kč

1/2 strany (rozměr 26×20 nebo 40×13) – 3 500 Kč

1/4 strany (rozměr 13×20) – 1 500 Kč

menší formát – 7 Kč/cm²

Sleva při opakování 25 %. Žádosti o inzerci posílejte na: holomkova@srnm.cz

Vydávání Romano hangos podporuje Ministerstvo kultury ČR

